

ХАБАРШЫ

«Педагогика ғылымдары» сериясы,
№4(48), 2015 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2001 ж. бастап шығады

Бас редактор:
п.ғ.д., проф. Қ.Қ. Жампеисова

Бас редактордың орынбасары:
п.ғ.к., проф. С.Г. Тажбаева

Редакция алқасы:

акад., п.ғ.д., психол.ғ.д., проф.

Г.П. Новикова (Ресей),

филос.ғ.д., проф. Ф.Валькенхерст
(Германия),

PhD Ниномия Такаси (Жапония),
акад., п.ғ.д., проф.

Е.В. Андриенко (Ресей),

п.ғ.д., проф. Н.П. Шишляникова
(Хакасия),

акад. п.ғ.к. Р.С. Гуревич (Украина),
п.ғ.к., доц. Р.Т. Сулайманова

(Қырғызстан),

п.ғ.д., проф. Н.Н. Хан,

п.ғ.д., проф. С.М. Кенесбаев,

п.ғ.д., проф. Р.А. Джанабаева,

п.ғ.д., проф. А.Д. Кайдарова,

п.ғ.д., проф. С.Т. Иманбаева,

п.ғ.д., доц. Г.С. Саудабаева,

п.ғ.к., проф. Ш.Ж. Колумбаева,

п.ғ.к., проф. С.И. Калиева,

п.ғ.к., доц. С.С. Жумашева,

филол.ғ.к., доц. Б.Е. Букабаева

© Абай атындағы

Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті, 2015

Қазақстан Республикасының
мәдениет және ақпарат
министрлігінде

2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген
№10104-Ж

Басуға 30.12.2015 қол қойылды.

Таралымы 300 дана.

Көлемі 39.5 е.б.т.

Пішімі 60x84 1/8. Тапсырыс 224

050010, Алматы қаласы,

Достық даңғылы, 13

Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университеті «Ұлағат»
баспасының баспаханасында басылды

ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДІҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ
ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Пірәлиев С.Ж. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясы негізінде болашақ мамандардың ұлттық сана сезімін қалыптастырудың көкейкесті аспектілері.....	5
Пірәлиев С.Ж. Актуальные аспекты формирования национального самосознания будущих специалистов в контексте национальной идеи «Мәңгілік ел».....	7
Ninomiya Takashi, Bekebasova A., Shadaeva M. 依頼行為における格下げの範疇の構築：カザフ語に適した範疇の場合.....	9
Новикова Г.П. Интернационализация профессионально-педагогического образования и внедрение инновационных технологий в учебно-воспитательный процесс вуза на современном этапе.....	13
Shadaeva M., Borankulova S., Ninomiya Takashi. Казф тіліне сөйлеушілерінің япон тіліне сөйлеушілерінің қолдануының мүмкіндігі: Казф тілінен алынған сөздердің қолдануы.....	16
Андриенко Е.В., Алясов Е.С. Феномен А.П. Кисилева как автора лучших учебников по математике: факторы эффективности Shayakhmetova D.B., Tolynbekova G.A. Collocational competence as a component of the aim in FLT for students of non linguistic institutions.....	19
Жанпейс У.А., Сагинбекова Н.К., Ермекбаева Г.С. Практико-ориентированный курс русского языка в неязыковом ВУЗе.....	23
Бузаубакова К.Ж., Кумисбекова Ж.Н., Аубакирова С.А. Внедрение реализации системы дуального обучения в подготовке педагогических кадров.....	27
Нейматова А. К вопросу об обучении иностранному языку в контексте формирования коммуникативной компетенции.....	32
Бабаева А.Т. Некоторые рекомендации по формированию навыков разговорной речи на изучаемом языке у студентов языкового вуза. Satilmis Yilmaz. Some implements for assessment to improve the quality of teaching science.....	37
Динхазыкызы А. 学习中国古代诗歌的体会.....	40
Сулейменова О.Я., Садыкова А.А., Лозенко И.В. Использование интерактивных методов обучение студентов на занятиях по иностранному языку в медицинском вузе.....	44
Исабаева Д.Н., Уразымбетов М.С. Әлемдегі қашықтықтан оқыту үлгілерін талдау.....	48
Жубакова С.С., Байменова Б.С. Концептуальные основы инклюзивного образования в Казахстане.....	50
Жумадуллаева А.А., Шалабаева Ж., Кадирова М. Білім беру жүйесіндегі инновациялық технологиялардың маңызы.....	53
Ахметов Т.Ә. Медиақұзыреттілік пен медиабілім берудің ерекшеліктері.....	55
Iatsyshyn A. Problems of training and certification of candidates and doctors of pedagogic sciences for the purpose of informatization of the secondary school education in Ukraine.....	61
Жетібаев К.М., Абдуллина Г.Т., Данияров Т.Ә. Қазіргі замануи білім беру жүйесінің педагогикалық мазмұны.....	63
Куратова О.А., Адамбекова Б.М. Речевые ситуации в диалоге профессионально-ориентированного иностранного языка.....	66
Аухадиева З.Ж., Кушербаева А.Ж. Жоғары оқу орындарында шетел тілін оқытуда студенттердің қатысымдық біліктілігін қалыптастырудың маңызы.....	71
Кязымов М. Цели и особенности введения кредитной системы в преподавании курса технологии.....	73
Куралбаева А.А., Исакова П.К., Керімбаева Б.Т. Оқу пәндерін	78

Резюме

В статье рассматривается модель типичной ситуации в форме диалога для формирования профессиональной иноязычной коммуникативной компетенции студентов технических вузов.

Summary

This article deals with the problem of professionally oriented speech situation for the professional foreign communicative competence formation.

УДК: 378.091.12:81

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУДА СТУДЕНТТЕРДІҢ ҚАТЫСЫМДЫҚ БІЛІКТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗЫ

З.Ж. Аухадиева – ф.э.к., доцент,

А.Ж. Кушербаева – Алматы технологиялық университеті, Қазақстан, Алматы

Қазақстан Республикасында «Тілдердің үштұғырлығы» мәдени жобасында мемлекеттік тілмен (қазақ тілі) және орыс тілімен қатар ұсынылған үш тілдің бірі – ағылшын тілі. Жобаға сәйкес, жоғары оқу орындарында «жаһандық экономикаға кірігу тілі – ағылшын тілін жетік меңгерген ішкі, сыртқы еңбек нарығында құзыретті тұлғаны және әлеуметтік интеграция мен мемлекеттің сыртқы функциясын дамыта алатын мемлекеттік қызметкер дайындау» көзделген.

Осы жобаға сәйкес алға қойылған мақсат – жоғары оқу орындарында ағылшын тілін жетік меңгерген маман дайындау болып табылады.

Қазіргі таңда ағылшын тілін жоғары оқу орындарында оқыту ерекше маңызға ие болып отыр, себебі ағылшын тілі – әлемде бірінші орында тұрған халықаралық деп танылған, бизнес, ғылым мен білім, саясаттың, маңызды кездесулер мен халықаралық конференциялардың тілі.

Е.И. Пассовтың пікіріне сүйенсек, шетел тілін оқыту дегеніміз – адамның жеке тұлға ретіндегі білімі (қалыптасуы): рухани байлығын, қабілеттіліктерін дамыту, қажеттіліктерін көтеру, моральдық – жауапты және әлеуметтік бейімделген адамды тәрбиелеу. Нәтижесінде, білім – мәдениетке кірігу арқылы адамның қалыптасуы жүзеге асады және оны сіңіре отырып адам оның субъектісі болады деген [1, 33].

Біздің ойымызша, жоғары оқу орындарында ағылшын тілін жалпы білім беру пәні ретінде оқытудың мақсаты студенттердің мәдениетін, олардың рухани-тарихи құндылықтарды, әлемдегі ғылыми жетістіктерді бағалай білуін, өзара қарым-қатынас, танымдық белсенділігі, шығармашылығы және шетел тілін меңгеруге саналы көзқарасын қалыптастыруды жүзеге асыру болып табылады.

Қазіргі заман қоғамның қарқынды дамуына байланысты білім беру саласында студенттердің тілді меңгеруде қатысымдық біліктілігін қалыптастыруды талап етеді.

Жалпы қарым-қатынас, қатысым ұғымына тоқтала кетсек, **қатысым, қарым-қатынас (лат. communicatio)** – лингвистикалық түсіндірме сөздікте араласу, ойлармен, деректермен бөлісу және еңбек ету мен танымдық процесс барысында адамдар арасында болатын қатынастардың ерекше түрі делінген [2, 58].

Ал, **біліктілік** – игерілген білімді тәжірибе барысында жүзеге асыруда қолданылатын әдістерді меңгеру.

Сонымен, **қатысымдық біліктілік** – адамдармен өзара әрекет пен қарым-қатынас тәсілдерін білуді, түрлі әлеуметтік топтарда жұмыс істеу дағдыларын, қоғамдағы түрлі әлеуметтік рөлдерді орындауды, өмірдегі нақты жағдайларда шешім қабылдау үшін байланыстың түрлі объектілерін қолдана алу білігін, мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілінде, халықаралық қатынаста шетел тілінде қатынас дағдылары болуын қарастырады деп айта аламыз [3, 159].

Қатысымдық біліктілік жайлы нақты, толық анықтаманы Н.И. Гез: [4, 17] «Қатысымдық біліктілік тілді түрлі әлеуметтік жағдаяттарда дұрыс қолдану қабілеті» деп атап көрсетеді.

Ал С.Савиньонның айтуынша, қатысымдық міндеттерді шешу жетістігі адамның шет тілінде өзін көрсетуге даярлығына, өзі меңгерген лексикалық, синтаксистік бірліктерді қолданудағы тапқырлығы, өнертапқыштығына байланысты. С.Савиньон қатысымдық біліктілік: «Шет тілдік қарым-қатынас құралдары мен тәсілдерін ауызша және жазбаша, рецептивті және продуктивті түрде шығармашылық тұрғыдан меңгеру» дейді [5, 18].

Қазіргі уақыт талабына сай, шетел тілін жоғары оқу орындарында оқытудың негізгі мақсаттарының бірі студенттердің бойында қатысымдық біліктілікті қалыптастыру.

Шетел тілін дамытуда қарым-қатынасқа бағытталған міндеттерді шешуде тіл білімінің әрекеті ерекше мағынаға ие. Мәдени қатысымдықты оқып үйренудің мақсаты – лингвистикалық (тілдік), дискурсивтік (сөйлеу), мәдени – әлеуметтік және стратегиялық компоненттерден тұратын күрделі интегративтік тұтастық.

Лингвистикалық компоненттің мазмұны – оқып үйренетін тілдің лексикалық, грамматикалық құбылыстары және сол тілдің заңдылықтарын үйренушілердің кәсіби қарым-қатынас әрекетінде қолдана білуі.

Дискурсивті компоненттің мазмұны – нақтылы мәдени-әлеуметтік контексте тауып айтылған тілдік және тілдік емес құралдармен берген нақтылы серіктестік өзге мәдениет өкілімен қатысымдық ниетті іске асыра білудің іскерлігін болжайды.

Мәдени-әлеуметтік компоненттердің мазмұнына оқып үйренетін елдің тілін, дәстүрін, тарихын, мәдениетін, заң ережелерін және тіл өкілдерінің әлеуметтік мінез-құлық ережесін білу кіреді.

Стратегиялық компонент әртүрлі қатысымдық мақсаттарды нақтылы қарым-қатынас жасау жағдаяттарында ең нәтижелі стратегияларды таңдау және оларды қолдану іскерліктерін енгізеді. Стратегиялық компонент тіл құралдарының тапшылық негізінде перифаза, синонимдер, дене қимылы мен мимикасын пайдалану есебінен қиыншылықтан шығу іскерлігін енгізеді [6, 128].

Жоғарыда айтылған қатысымдық біліктілік компоненттерін шетел тілі сабағында қалыптастыру арқылы мұғалім студенттердің білімдерін тереңдете түседі, үйренетін тіл елі туралы жаңа көзқарастарын, сөйлеу мәдениетін және қатысымдық ниетін іске асыру қабілетін қалыптастырады.

Жоғары оқу орындарында студенттердің ағылшын тілі сабағында қатысымдық біліктіліктерін қалыптастыруда келесідей жұмыс түрлерін жүргізе аламыз: *мәтінмен жұмыс, түрлі жаттығуларды орындау, слайд жасау, көрсету, әңгімелеу, талқылау т.б.* Олардың сыни ойлау дағдыларын дамыту мақсатында: *қорытындылау, ақпаратты синтездеу, түрлі ой-пікірге реакция, тестік тапсырмаларды қолданамыз.* Оқыту тәсілдері ретінде *болжау, негізгі ойды анықтау, тұсаукесер жасау* сияқты шығармашылық тапсырмалар студенттердің ауызша сөйлеу мүмкіндіктерін кеңейтеді. Меңгерілген материалды бекіту тапсырмалары ретінде келесідей тапсырмалар беріледі: *өтілген грамматика, сөздер, жағдаяттық сөйлеу, талқылау тапсырмалары, шығарма, хабарлама жазу, зерттеу.*

Бұл тапсырмалар студенттің сыни ойлау шеберліктерін, сөйлеу дағдыларын, студенттің кәсіби бағытта қатысымдық құзыреттілігін қалыптастыруға мол мүмкіндіктер туғызады.

Жоғары оқу орындарында білім алушылардың қатысымдық құзыреттілігін қалыптастырудың бірден бір жолы - **сөйлеу** болып саналады. Сөйлеу әрекеті ретінде келесі жанрларды: *суреттеу (description), әңгімелеу (narration), пікір айту, дәлелдеу (reasoning), анықтау (identification likes and dislikes), мүсіндіру (comment), шешім іздеу және пікір талас (debate and argument), шешім қабылдау (decision making) т.б.* қолданамыз. Аталған жанрларды меңгеру қабілеттілігі студенттің сөйлеу шеберлігінің деңгейін анықтайды. Сөйлеуді меңгеруде көптеген қатысымдық жаттығуларды қолдансақ болады: *қатысымдық ойындар, жобалар (projects), талқылаулар (discussions), тұсаукесер (presentation).*

Қатысымдық біліктілікті қалыптастыруда сөйлеу әрекеті мен қатар, оқу, жазу, тыңдау, шеберліктері мен дағдылары кешенді түрде қалыптасып, жүзеге асады.

Біз ағылшын тілі сабағында қатысымдық біліктілікті жоғарыда айтылған әдіс-тәсілдер, көрнекі құралдар арқылы білім алушылардың бойында қалыптастыра отырып, тіл үйренуде заманауи технологиялар мен түрлі құралдарды қолдана аламыз.

Біздің ойымызша, шетел тілін оқытуда заманына сай көрнекі құралдар, аудио материалдар қолдану, мультимедиялық құралдарды пайдалануға үлкен мән беру керек. Сабақ барысында светотехникалық және дыбысты техникалық құралдарды (бейне магнитофон, теледидар, проектор, мультимедиялық проектор, компьютер) пайдалану үйренушілердің өз тілінде сөйлейтін адамдардың тілін тыңдап, оны көзбен көре отыра ақпарат алуына көмегін тигізеді. Бұл жағдай студенттердің сөйлеу деңгейін жақсартуына көмектеседі [7, 14].

Қорыта айтқанда, тіл үйретуде алға қойған міндеттерді шешу, студенттердің қатысымдық біліктілігін жоғарылатады және осы тілде сөйлеу әрекетін қалыптастырады. Біздің басты мақсатымыз студенттердің шетел тілінде қарым-қатынасқа түсе алу қабілетін дамыту болып табылады

1 Пассов Е.И. Основы методики обучения иностранным языкам. – М.: Рус.яз., 1977. – 180 с.

2 Салқынбай А., Абақан Е. Лингвистикалық түсіндірме сөздік. – Алматы: Сөздік-Словарь, 1998. – 106 б.

3 Абсатова М.А., Опабекова А.М., Касенова С.Ә. «Білім беру жүйесіндегі құзыреттіліктің түрлері мен ерекшеліктері» // Ұлт тағдыры, №2, 2012. – 159 б.

4 Гез Н.И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований // Иностранные языки в школе. – 1986. - №2. – С. 17-24.

5 Savignion S. *Teaching for Communicative Competence: a Research Report // Audiovisual Language Journal. – 1972. – Vol. 10, № 3. – P. 18-20.*

6 Майханова Г.Ж., Есжанова Л.Ш. «Шетел тілі сабағындағы коммуникативтік білікті қалыптасытудың маңызы» // *Оңтүстік өңірінің ғылыми хабаршысы- Научный вестник Южного региона, №7- (37-38), шілде-тамыз.*

7 Ж.К. Баймаханова «Шетел тілін оқыту барысында ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы мәдениетаралық коммуникативті құзыреттілікті қалыптастыру» // *Қазақстан мектептеріндегі шетел тілдері, №6 (66), 2012.*

Резюме

В данной статье рассматриваются особенности формирования коммуникативной компетентности у будущих специалистов в процессе обучения в высших учебных заведениях, а также рассматриваются следующие компоненты компетентности: лингвистическая, дискурсивная, стратегическая.

Компетентность как качество профессиональной деятельности: «профессионализм», «способность быстро и качественно ориентироваться в профессиональной деятельности», «чувство уверенности в профессиональной деятельности», «принадлежность профессиональному кругу будущего специалиста».

Summary

In this article the peculiarities of formation the communicative competence of future specialists in the process of studying in high education institution is considered, and also the following components of competence: linguistic, discursive, strategic are considered.

Competence is as the quality of professional activity: "professionalism", "ability quickly and efficiently to guide the professional activity", "confidence in the professional activity", "belonging to a professional environment of future specialist".

УДК 371.2

ЦЕЛИ И ОСОБЕННОСТИ ВВЕДЕНИЯ КРЕДИТНОЙ СИСТЕМЫ В ПРЕПОДАВАНИИ КУРСА ТЕХНОЛОГИИ

М.Кязымов – к.п.н., доцент, ведущий научный сотрудник Института проблем образования
Республики Азербайджан

Кредитная система в обучении технологии создает определенный стимул для достижения наилучших результатов, а для одаренных студентов создает возможность завершить обучение на один – два семестра раньше. Кроме того, она создает возможности для получения дополнительного образования, для повторного изучения предмета, по некоторым причинам не усвоенного своевременно на предыдущем курсе. Таким образом, кредитная система обучения помогает слабым студентам в полной мере использовать свой потенциал. В статье говорится также о проблемах, возникающих при введении кредитной системы обучения курсу технологии и показаны пути их преодоления.

Ключевые слова: цель образовательных технологий, формирование кредитной системы, интегративное обучение, кредитные баллы, завершение курса, свободные условия труда

Одной из важнейших и требующих решения проблем, стоящих перед средней специальной системой образования в республике, является модернизация процесса обучения за счет внедрения новых педагогических технологий и методов и основательные изменения в сфере образования путем введения кредитной системы. В данном случае внедрение интегративных методов обучения позволит повысить качество обучения, улучшить подготовку квалифицированных педагогических кадров и достичь результатов в формировании личности студентов.

Как и в преподавании других предметов в средних специальных учебных заведениях, в преподавании курса технологии важнейшей задачей является улучшение качества обучения, подготовка компетентных и опытных специалистов своего дела, совершенствование их квалификации, подготовка педагогических кадров, обладающих творческим мышлением. В этом случае выполнение требований кредитной системы и использование методов интегративного обучения позволит организовать учебный процесс, оказывающий положительное влияние на качество подготовки преподавательского состава и дающий направление формированию личности.

Следует отметить, что основной целью и жизненно важной задачей преподавания технологии в общеобразовательной школе является воспитание у учащихся технологической культуры, получение технологических знаний и навыков, чтобы целенаправленно использовать их в своей повседневной деятельности.

Преподавание в общеобразовательных школах технологии позволит учащимся использовать технологии переработки в самостоятельной жизни, а также наряду с этим создаст условия для формирования творческих способностей, творческого становления характера, определит направление их нравственного,